



Katsaus unionin kansalaisuuteen vuonna 2020

TIEDOTE

15. joulukuuta 2020

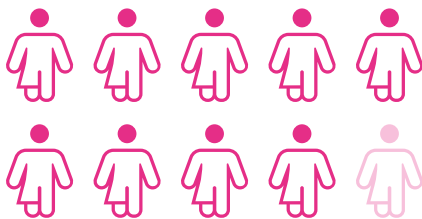
Kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja heidän oikeuksiensa suojeleminen

EU:n kansalaisuus on Euroopan yhdentymisen merkittävimpiä saavutuksia. Se ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta: EU:ssa on 27 jäsenvaltiota, ja kaikki, jotka ovat jonkin niistä kansalaisia, ovat myös EU:n kansalaisia. EU:n kansalaisilla on esimerkiksi oikeus liikkua vapaasti EU:ssa sekä poliittisia ja demokraattisia oikeuksia, kuten oikeus osallistua Euroopan parlamentin vaaleihin.

Katsaus unionin kansalaisuuteen

Komissio julkaisee joka kolmas vuosi katsauksen siihen, miten EU:n kansalaiset voivat käyttää oikeuksiaan jokapäiväisessä elämässään, työssään, matkustaessaan, opiskellessaan tai osallistuessaan demokratian toteuttamiseen EU:ssa. Kansalaisuutta koskeva vuoden 2020 katsaus osoittaa selvästi, että unionin kansalaiset käyttävät oikeuksiaan useammin, mikä näkyy muun muassa äänestysaktiivisuuden lisääntymisenä. Erityisesti covid-19-pandemian yhteydessä on kuitenkin myös ilmennyt uusia haasteita. Tietoisuus EU:n kansalaisuudesta on ensimmäinen askel kohti oikeuksien tehokkaampaa käyttöä.

Kuva 1 – Euroopan unionin kansalainen termin tunnettuus (% – EU)

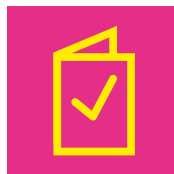


Yli 90 prosenttia Eurobarometri-tutkimukseen vastanneista tuntee termin ”Euroopan unionin kansalainen”.

EU:n toimet, joilla turvataan EU:n kansalaisuuteen liittyvät oikeudet



Demokraattisen osallistumisen, kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien ja kansalaisten osallisuuden vahvistaminen EU:ssa



Vapaan liikkuvuuden ja arkielämän helpottaminen



EU:n kansalaisuuden suojeleminen ja edistäminen



EU:n kansalaisten suojeleminen Euroopassa ja ulkomailla, myös kriisitilanteissa

Oikeus- ja kuluttaja-asiat

Demokraattinen osallistuminen, kansalaisten vaikutusmahdollisuudet ja kansalaisten osallisuus



Demokraattiset yhteiskunnat ovat riippuvaisia kansalaisten osallistumisesta. Eurooppalaiset käyttävät vaalioikeuksiaan yhä ahkerammin, kuten vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaalit osoittivat.

Kuva 2 – Äänestysprosentit Euroopan parlamentin vaaleissa (2004–2019)



Lähde: Euroopan parlamentti yhteistyössä Kantarin kanssa

Demokraattisen osallistumisen ja kansalaisten osallisuuden edelleen vahvistamiseksi komissio aikoo...



- Päivittää säännöt, jotka koskevat liikkuvien EU:n kansalaisten äänioikeutta kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa.
- Tiivistää yhteistyötään Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkoston kanssa.
- Tukea riippumatonta vaalitarkkailua.
- Tukea keskustelevaa demokratiaa ja kehittää innovatiivisia keinoja, joilla kansalaiset voivat osallistua EU:n lainsäädäntöprosessiin.
- Tukea EU:n kansalaisten osallistumista EU:n yhteiskuntaelämään.
- Lisätä tietoisuutta kulttuuritoiminnan, suvaitsevuuksien ja demokraattisen osallistumisen välisestä merkittävästä yhteydestä.



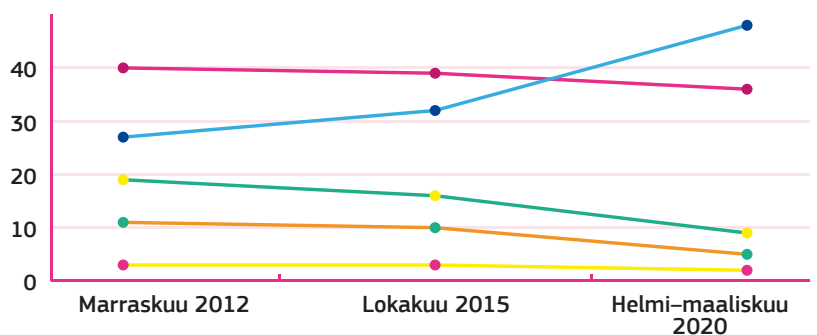
Vapaan liikkuvuuden ja arkielämän helpottaminen

Vapaa liikkuvuus, joka antaa kaikille EU:n kansalaisille mahdollisuuden asua, työskennellä tai opiskella missä tahansa jäsenvaltiossa, on EU:n kansalaisten arvostetuin oikeus.

- Täysin samaa mieltä
- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- En tiedä
- Jokseenkin eri mieltä

Lähde: Flash-eurobarometri 485

Kuva 3 – EU:n kansalaisten vapaa liikkuvuus EU:ssa hyödyttää yleisesti (OMAN MAAN) taloutta (% – EU)



Vapaan liikkuvuuden ja arkielämän helpottamiseksi komissio aikoo...



- Päivittää vapaata liikkuvuutta koskevat suuntaviivat siten, että niissä otetaan huomioon kansanterveyden vuoksi käyttöön otetut toimet ja perheiden moninaisuus (sateenkaariperheet).
- Edistää sähköisen hallinnon ja sähköisen liiketoiminnan rajatylittävien ratkaisujen sisällyttämistä uusiin henkilökortteihin.
- Suojata Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU:n kansalaisten oikeuksia erosopimuksen mukaisesti.
- Tukea multimodaalisten reittisuunnittelusovellusten kehittämistä.

EU:n kansalaisuuden suojeleminen ja edistäminen



EU:n kansalaisuus on vertauskuva yhteiselle eurooppalaiselle identiteettillemme, joka perustuu tasa-arvoon, syrjimättömyyteen ja osallisuuteen. On erityisen tärkeää edistää ja suojella EU:n kansalaisuuden arvoja ja integriteettiä.

Viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana yli 10 miljoonaa ihmistä on osallistunut Erasmus+ ohjelmaan ja sitä edeltäneisiin ohjelmiin, jotka ovat luoneet yhteyksiä ja yhteistä identiteettiä eri puolilla EU:ta.

EU:n kansalaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi komissio aikoo...



- Edelleen seurata EU:n kansalaisuutta koskevia ”kultainen passi” järjestelyjä ja ryhtyä tarvittaessa toimiin.



- Ehdottaa uusia tasa-arvo- ja syrjimättömyystoimenpiteitä.
- Vahvistaa nuorison eurooppalaista identiteettiä Erasmus+ ohjelman, Euroopan solidaarisuusjoukkojen ja Jean Monnet toimien avulla.



- Edelleen seurata covid-19-kriisin aikana käyttöön otettujen rajoittavien toimenpiteiden vaikutusta EU:n kansalaisuuteen liittyviin oikeuksiin sekä rehelliseen ja demokraattiseen keskusteluun.



EU:n kansalaisten suojeleminen kriisitilanteissa

Covid-19-pandemia on vaikuttanut meihin kaikkiin, vaikkakin eri tavalla. Pandemia on myös tuonut esiin yhteiskunnassamme vallitsevan eriarvoisuuden. Euroopassa on toteutettu monitahoisia toimia, joihin ovat osallistuneet muun muassa jäsenvaltioiden hallitukset, eri toimialat ja kansalaisyhteiskunta.

Vuoden 2020 helmi- ja toukokuun välillä jäsenvaltiot palauttavat Euroopan komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon tuella kotiin yli 600 000 EU:n kansalaista, joihin matkustusrajoitukset olivat vaikuttaneet eri puolilla maailmaa.

EU:n kansalaisten suojelemiseksi kriisitilanteissa komissio aikoo...



- Jatkaa työtään vahvan Euroopan terveysunionin rakentamiseksi ja panna täytäntöön covid-19-rokotteita koskevan EU:n strategian yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.



- Tarkistaa EU:n sääntöjä, jotka koskevat konsuliviranomaisten antamaa suojaa, parantaakseen EU:n ja jäsenvaltioiden valmiuksia suojella Euroopan kansalaisia kriisiaikoina.